

ACFC/SR/II (2004) 004

**SECOND REPORT SUBMITTED BY DENMARK
PURSUANT TO ARTICLE 25, PARAGRAPH 2
OF THE FRAMEWORK CONVENTION FOR
THE PROTECTION OF NATIONAL MINORITIES**

(Danish version)

(Received on 14 May 2004)

**Danmarks anden rapport i
henhold til Europarådets
rammekonvention om
beskyttelse af nationale
mindretal**

Maj 2004

Indledning

Danmark ratificerede den 22. september 1997 Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal. Rammekonventionen trådte i kraft for Danmark den 1. februar 1998. Den 6. maj 1999 afgav Danmark sin første statsrapport i henhold til rammekonventionen.

Som led i rammekonventionens overvågningsmekanismer afgiver Danmark herved sin anden statsrapport i henhold til rammekonventionen. Rammekonventionens overvågningsproces er efter dansk opfattelse et vigtigt instrument i en løbende dialog med Europarådet, og den danske regering ser med tilfredshed på herved at få lejlighed til at fortsætte det konstruktive samarbejde.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af bidrag modtaget fra de ministerier og øvrige myndigheder, hvis ressort berøres af rammekonventionens bestemmelser. Det drejer sig om Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Kirkeministeriet, Kulturministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, Socialministeriet, Statsministeriet, Trafikministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Danmarks Statistik og Sønderjyllands Amtskommune.

Det Tyske Mindretals Sekretariat i København har haft lejlighed til at se et samlet udkast til denne rapport og har i den forbindelse været behjælpelig med at tilvejebringe faktiske oplysninger.

Rapporten er udarbejdet i overensstemmelse med den disposition for statsrapporter, som er vedtaget af Europarådets Ministerkomité. Rapporten koncentrerer sig således om de emner, der på baggrund af Danmarks første statsrapport blev rejst i Ministerkomitéens resolution af 31. oktober 2001 og i Den Rådgivende Komité's udtalelse af 22. september 2000 om Danmark. Endvidere indeholder rapporten under punkt III de oplysninger, som Den Rådgivende Komité gennem specifikke spørgsmål til Danmark har fremsat ønske om.

I. Praktiske foranstaltninger på nationalt plan til opfølgning på resultaterne af den første overvågningsperiode i forbindelse med implementeringen af rammekonventionen

a. Angiv venligst, hvilke opfølgningsaktiviteter der er organiseret på nationalt, regionalt og lokalt plan, hvilke personer og myndigheder der har været impliceret, og hvilke konklusioner man er nået frem til samt videreformidling af disse til interessenterne (herunder offentliggørelse, hvis relevant).

Resultatet af den første overvågningsperiode er bl.a. blevet drøftet i marts 2002 på et møde i Kontaktudvalget for Det Tyske Mindretal, som består af repræsentanter for alle de partier, der er repræsenteret i Folketinget, samt det tyske mindretal.

På mødet blev det bl.a. drøftet, at der på baggrund af arbejdet med Europarådets Sprogpagt er blevet nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af en række ministerier samt det tyske mindretal. Arbejdsgruppen er et uformelt forum uden egentlig beslutningskompetence. I arbejdsgruppen vil der kunne ske en løbende opfølgning på og diskussion af gennemførelsen af både rammekonventionen og sprogpagten, således

at man vil kunne koordinere det videre arbejde med gennemførelsen af de to konventioner bedst muligt.

Herudover kan det oplyses, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet ved brev af 1. oktober 2003 har rettet henvendelse til samtlige kommunalbestyrelser i Sønderjyllands Amt, Sønderjyllands Amtsråd og Statsamtet Sønderjylland med en generel orientering/erindring om de særlige forhold, som offentlige myndigheder skal være opmærksomme på ved behandlingen af sager, der vedrører det tyske mindretal, herunder om rammekonventionens betydning i forhold til det tyske mindretal.

I brevet er det bl.a. fremhævet, at København-Bonn-erklæringerne fastslår, at bekendelsen til tysk henholdsvis dansk nationalitet og kultur er fri og ikke af myndighederne må bestrides eller efterprøves. Det understreges i den forbindelse, at København-Bonn-erklæringerne sikrer, at mindretallene på begge sider af grænsen kan bevare deres identitet og deres sproglige og kulturelle egenart, og erklæringerne således fortsat udgør rammen om den nuværende fredelige sameksistens i det dansk-tyske grænseland.

Ud over København-Bonn-erklæringerne er det i brevet endvidere fremhævet, at også Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal og Den europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog er af betydning i forhold til det tyske mindretal.

Det har været Indenrigs- og Sundhedsministeriets ønske med dette brev at være med til at sikre, at der ikke på grund af uopmærksomhed opstår misforståelser til skade for det gode forhold mellem de to befolkningsgrupper i Sønderjylland. Ministeriet håber derigennem at kunne bidrage til at fremme en fortsat positiv udvikling af den gode ånd, der er i grænselandet, og som såvel det tyske mindretal som det danske flertal er bærere af.

b. Angiv venligst, hvilke skridt man har taget for at offentliggøre resultaterne af den første overvågningsperiode samt effekten af disse skridt: offentliggørelse, udbredelse, oversættelse af relevante dokumenter (udtalelse, officielle bemærkninger, resolution) til de(t) officielle sprog samt mindretallets sprog, hvis relevant (herunder tiltag for at øge opmærksomheden omkring rammekonventionen).

På Udenrigsministeriets hjemmeside under punktet *Menneskerettigheder/Europarådet og menneskerettigheder* findes en informationsboks om rammekonventionen. Herunder findes bl.a. et link til Europarådets meddelelse om, at Ministerkomitéen på sit 771. møde den 31. oktober 2001 vedtog sin første resolution vedrørende Danmarks gennemførelse af rammekonventionen. I meddelelsen fra Europarådet er der direkte links til selve resolutionen samt til Den Rådgivende Komité's udtalelse og Danmarks officielle bemærkninger hertil.

Den danske regering er opmærksom på, at offentliggørelse af Den Rådgivende Komité's udtalelser og Ministerkomitéens resolutioner formentlig vil kunne ske på en bedre og mere publikumsorienteret måde, end det hidtil har været tilfældet.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har bl.a. på den baggrund udbygget Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside, således at flere oplysninger vedrørende

mindretalsspørgsmål fremgår heraf. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i den forbindelse sikret, at der på hjemmesiden under et selvstændigt punkt kaldet *Nationale mindretal* findes en række dokumenter vedrørende Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal, herunder Den Rådgivende Komité's udtalelse, de officielle danske bemærkninger hertil samt Ministerkomitéens resolution.

Dokumenterne er tilgængelige på dansk og/eller på engelsk. Dansk beherskes til fulde af langt størstedelen af det tyske mindretal. For så vidt angår engelsk, er der tale om et sprog, som der generelt er et godt kendskab til i befolkningen i Danmark.

c. Angiv venligst, hvilke skridt man har taget, samt hvilke resultater man har opnået med hensyn til udvikling af borgernes deltagelse i implementeringen af rammekonventionen på nationalt plan (herunder de midler, der er anvendt til at hæve informationsniveauet samt øge samrådet med borgerne og disses deltagelse i de forskellige stadier af rammekonventionens monitoringsproces).

Som det fremgår af Danmarks første rapport i henhold til rammekonventionen har det tyske mindretal været involveret i monitoreringsprocessen bl.a. ved tilvejebringelse af faktuelle oplysninger til Danmarks første statsrapport, ligesom mindretallet har haft mulighed for at komme med bemærkninger til såvel ressortministeriernes bidrag til rapporten som det samlede udkast til Danmarks første rapport.

Det er nævnt tidligere, at der i forbindelse med arbejdet med Europarådets Sprogpagt blev nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af relevante ministerier samt det tyske mindretal. Arbejdsgruppen kan udover emner vedrørende sprogpagten og undervisningsområdet tillige drøfte andre emner af interesse for det tyske mindretal, herunder bl.a. emner i relation til rammekonventionen. Spørgsmål vedrørende implementeringen af rammekonventionen og monitoreringsprocessen blev bl.a. drøftet på arbejdsgruppens seneste møde i september 2003.

Endvidere kan det nævnes, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet som ovenfor oplyst har foretaget en udbygning af ministeriets hjemmeside med oprettelse af et særligt punkt vedrørende *Nationale Mindretal*, der indeholder oplysninger om bl.a. rammekonventionen, herunder om monitoreringsprocessen.

Endelig har Indenrigs- og Sundhedsministeriet som ligeledes nævnt ved brev af 1. oktober 2003 rettet henvendelse til samtlige kommunalbestyrelser i Sønderjyllands Amt, Sønderjyllands Amtsråd og Statsamtet Sønderjylland med en generel orientering/erindring om de særlige forhold, som offentlige myndigheder skal være opmærksomme på ved behandlingen af sager, der vedrører det tyske mindretal, herunder om rammekonventionens betydning i forhold til det tyske mindretal. Indenrigs- og Sundhedsministeriet henviste i den forbindelse til, at bl.a. rammekonventionen og Danmarks første statsrapport i henhold til rammekonventionen findes på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside.

d. Angiv venligst, hvilke skridt man har taget med henblik på at fortsætte den igangværende dialog med Den Rådgivende Komité, herunder tiltag for at holde komitéen løbende orienteret om enhver handling foretaget som reaktion på resultaterne af den første overvågningsperiode (se afsnit 3 i Ministerkomitéens resolution for det pågældende land). Angiv venligst også resultatet af disse skridt.

Som led i besvarelsen af brev af 15. marts 2002 fra formanden for Europarådets Rådgivende Komité under rammekonventionen, Professor Rainer Hofmann, der indeholdt forslag om en intensiveret dialog mellem Den Rådgivende Komité og de danske myndigheder, indkaldte Udenrigsministeriet de berørte ministerier til et møde den 4. september 2002.

På denne baggrund meddelte Udenrigsministeriet i et brev af 1. oktober 2002 Den Rådgivende Komité, at man fra dansk side fandt den nugældende monitoreringsprocedure tilfredsstillende, men at man samtidig var enig i, at en supplerende mellemliggende dialog meget vel kunne styrke processen på områder, hvor en afklaring eller uddybning af de nationale synspunkter var ønskelig.

Danmark har – bortset fra korrespondancen vedrørende Danmarks anden statsrapport i henhold til rammekonventionen – ikke siden det pågældende brev af 1. oktober 2002 modtaget nogen henvendelse fra Den Rådgivende Komité. Den danske regering er endvidere ikke i den pågældende periode i forbindelse med arbejdet med rammekonventionen stødt på nogle konkrete spørgsmål eller problemstillinger, der har givet anledning til at kontakte komitéen.

II. Forholdsregler med henblik på at forbedre implementeringen af rammekonventionen som reaktion på Ministerkomitéens resolution for det pågældende land

a. Giv venligst en generel præsentation af de forholdsregler, man har taget for at implementere Ministerkomitéens konklusioner (se afsnit 1 i Ministerkomitéens resolution for det pågældende land), herunder eventuelle andre forholdsregler, der må anses for relevante i denne sammenhæng.

I sin resolution konkluderer Ministerkomitéen indledningsvis, at Danmark har gjort prisværdige bestræbelser med hensyn til det tyske mindretal i Sønderjylland.

Ministerkomitéen konkluderer endvidere, at det personelle anvendelsesområde for rammekonventionen i Danmark fortjener yderligere overvejelse fra den danske regering i samarbejde med rette vedkommende.

Ministerkomitéen konkluderer endelig, at den danske folkekirkes privilegerede stilling i relation til statsstøtte samt den obligatoriske registrering af alle navne i folkekirken fortjener fornyet overvejelse.

Ad rammekonventionens personelle anvendelsesområde

Den danske regering finder indledningsvis anledning til at fremhæve, at rammekonventionen ikke indeholder en definition af begrebet nationalt mindretal. Det samme gælder de øvrige internationale instrumenter på mindretalsområdet.

Det fremgår af den forklarende rapport til rammekonventionen, at man ved udarbejdelsen af konventionen afstod fra at definere begrebet nationalt mindretal i rammekonventionen og derved overlod det til medlemsstaterne gennem deres praksis at fastlægge begrebets indhold.

Ved fastlæggelsen af begrebet nationalt mindretal i relation til rammekonventionen må det ifølge almindelige fortolkningsregler tillægges betydning, at det af rammekonventionens forhistorie fremgår, at konventionen sigter mod mindretal skabt af de historiske omvæltninger i Europa. Konventionens præambel fastslår således, at behovet for konventionen udspringer af, at de historiske omvæltninger i Europa har vist, at beskyttelsen af nationale mindretal er af afgørende betydning for stabiliteten i Europa. Præambelen samt konventionens artikel 18 fastslår endvidere, at virkeliggørelsen af konventionens principper forudsætter samarbejde over grænserne mellem lokale og regionale myndigheder. Flere af bestemmelserne i konventionen indeholder efter ordlyden territoriale begrænsninger, idet disse omhandler områder, der traditionelt eller i et større antal bebos af personer, der tilhører et nationalt mindretal (artikel 10, stk. 2, artikel 11, stk. 3, og artikel 14, stk. 2). Det fremgår endelig af punkt 66 i den forklarende rapport, at formuleringen ”traditionelt... bebos” sigter til, at konventionens bestemmelser gælder for personer, der stadig bor i deres traditionelle geografiske område.

Efter den danske regerings opfattelse er det kendetegnende for et nationalt mindretal, at der er tale om en mindretalsbefolkningsgruppe, der i første række har historisk langvarig og fast tilknytning til vedkommende stat – i modsætning til flygtninge- og indvandrergrupper i almindelighed.

Danmark har på denne baggrund identificeret det tyske mindretal i Sønderjylland som et nationalt mindretal, der er omfattet af rammekonventionen.

Danmark afgav derfor i forbindelse med ratifikationen af rammekonventionen en erklæring om, at rammekonventionen finder anvendelse på det tyske mindretal i Sønderjylland. Erklæringen blev afgivet i henhold til rammekonventionens artikel 30. Som det fremgår af Danmarks første rapport i henhold til rammekonventionen, afspejler Danmarks erklæring den kendsgerning, at grænsen mellem Kongeriget Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland rent faktisk ikke afgrænser de områder, der er beboet af de to folk. I regionerne nord og syd for grænsen (som har været fastlagt siden folkeafstemningerne i 1920) – med andre ord i det danske Sønderjylland og i det tyske Schleswig – lever danskere og tyskere sammen i traditionelle bebyggelsesområder. Medlemmerne af det tyske mindretal i Danmark er altovervejende danske statsborgere.

Det er den danske regerings opfattelse, at identificeringsprocessen må ses som et positivt og frugtbart led i implementeringen af rammekonventionen i Danmark, idet det herved tydeliggøres over for såvel myndigheder som mindretal, hvem konventionen finder anvendelse for. Det er således den danske regerings opfattelse, at erklæringen er med til at fremme den opmærksomhed om rammekonventionen, som også efter Europarådets opfattelse er vigtig.

Danmark har i øvrigt noteret sig, at også andre lande, herunder eksempelvis Tyskland og Sverige, har anvendt samme metode og således afgivet erklæringer om, hvilke nationale mindretal der findes i de pågældende lande.

Den danske regering finder i den forbindelse anledning til at understrege, at det ikke har været hensigten med den danske erklæring – som anført af Den Rådgivende Komité – *a priori* at udelukke nogle nationale mindretal i Danmark fra at være omfattet af konventionen. Danmark har i forbindelse med ratifikationen nøje overvejet, hvilke

nationale mindretal der findes i Danmark, og har efter disse nøje overvejelser identificeret det tyske mindretal som det eneste nationale mindretal i Danmark.

Den danske regering finder dog anledning til generelt at bemærke, at såfremt man – i mangel på en fælles definition af begrebet nationalt mindretal – anvender en meget dynamisk fortolkning, der i visse tilfælde vil kunne føre til en særdeles vidtrækkende forståelse af, hvilke befolkningsgrupper der er omfattet af rammekonventionen, er der efter den danske regerings opfattelse samtidig en risiko for, at man derved udvander konventionen og svækker – i stedet for styrker – den beskyttelse, der er hensigten med konventionen.

Det er på den ovennævnte baggrund den danske regerings principielle opfattelse, at de folkeretlige forpligtelser, Danmark har påtaget sig i henhold til rammekonventionen, alene er knyttet til det tyske mindretal i Sønderjylland og ikke gælder i videre udstrækning.

På baggrund af ovenstående indledende bemærkninger skal den danske regering oplyse følgende:

Færøerne og Grønland

Danmark ratificerede rammekonventionen i 1997 med territorial gyldighed for Færøerne og Grønland. Ratifikationen skete efter forudgående forelæggelse for og tilslutning fra de færøske og grønlandske hjemmestyremyndigheder i overensstemmelse med de under hjemmestyreordningerne gældende procedurer.

Det er ligeledes med hjemmestyrenes tilslutning, at Danmark ved ratifikationen afgav erklæring om, at rammekonventionen i Danmark finder anvendelse på det tyske mindretal i Sønderjylland.

I fortsættelse af den dialog med Den Rådgivende Komité, som fandt sted i forbindelse med den første overvågningsproces vedrørende Danmarks implementering af rammekonventionen, rettede den danske regering i efteråret 2001 henvendelse til såvel det færøske landsstyre som det grønlandske hjemmestyre med henblik på at få landsstyrets henholdsvis hjemmestyrets fornyede bemærkninger til Færøernes og Grønlands status i forhold til rammekonventionen.

Om Færøernes Landsstyres holdning hedder det i et brev af 19. oktober 2001 til Udenrigsministeriets direktør fra den færøske lagmandsdirektør bl.a.: "Den 17. juli 1997 besluttede Færøerne at tiltræde Europarådets rammekonvention om nationale mindretal med henblik på, at denne kunne få territorial gyldighed for Færøerne i henhold til konventionens relevante bestemmelser. Den færøske beslutning omfattede således ikke konventionens anvendelsesområde." Endvidere hedder det: "Europarådets rammekonvention om nationale mindretal samt artikel 27 i de Forenede Nationers konvention om borgerlige og politiske rettigheder finder således ikke anvendelse på Færøernes folk i det territorium som omfatter Færøerne." Endelig har lagmandsdirektøren oplyst, at det dog er "Færøernes opfattelse, at de relevante myndigheder i Danmark bør kontakte de færøske foreninger i Danmark med henblik på at klarlægge, i hvilken udstrækning Europarådets rammekonvention om nationale mindretal skal finde anvendelse på de nationale færøske mindretal i Danmark."

For så vidt angår danske statsborgere hjemmehørende og bosat på Færøerne, har den danske regering på den ovennævnte baggrund ikke foretaget sig videre med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt denne persongruppe kan anses som et nationalt mindretal i rammekonventionens forstand.

For så vidt angår personer fra Færøerne, der opholder sig i Danmark, meddelte Udenrigsministeriet ved brev af 5. december 2001 den færøske lagmandsdirektør, at det er den danske regerings opfattelse, at personer fra Færøerne, der tager ophold i Danmark, ikke kan betragtes som nationale mindretal i Danmark. Den danske regering har således ikke fundet anledning til at indhente udtalelser fra færøske foreninger i Danmark, således som foreslået af lagmandsdirektøren i brev af 19. oktober 2001.

Tilsvarende har regeringen ikke fundet anledning til at rette henvendelse til foreninger for danskere på Færøerne og i Grønland.

Grønlands Hjemmestyre meddelte i et brev af 8. november 2001 til Udenrigsministeriet, at Landsstyret den 6. november 2001 havde besluttet at støtte den danske regerings bemærkninger til Den Rådgivende Komité's udtalelse om Danmark for så vidt angår Grønland. Hjemmestyret meddelte samtidig, at Landsstyret fortsat er enig med regeringen i, at det kun er det tyske mindretal i Sønderjylland, der er et nationalt mindretal i Danmark i konventionens forstand.

Der henvises i øvrigt til afsnit II b, ad artikel 3.

Romaer

Danmark har i forbindelse med ratifikationen af rammekonventionen ikke identificeret romaer i Danmark som et nationalt mindretal i konventionens forstand.

I Danmark indeholder Det Centrale Personregister oplysninger om alder, køn, ægtestand, statsborgerskab, fødested, nuværende bopæl og familiemæssige forhold. Endvidere indeholder registret løbende oplysninger om fødsler, dødsfald, flytning inden for landets grænser, indvandring og udvandring. Der findes således ikke oplysninger i Det Centrale Personregister, hvormed antallet af personer, der betegner sig som romaer, kan opgøres.

Ifølge de for den danske regering foreliggende oplysninger kan de romaer, der i dag lever i Danmark, opdeles i to hovedgrupper. Den ene del er kommet hertil fra midten af 1990'erne og fremefter i forbindelse med krigen i det tidligere Jugoslavien. Den anden gruppe er kommet til landet i slutningen af 1960'erne. Kun få af romaerne er danske statsborgere. Eventuelle romaer, der har taget ophold i Danmark før 1960'erne, er ifølge de for regeringen foreliggende oplysninger helt integreret og manifesterer sig ikke som en identificerbar gruppe.

Af den forklarende rapport til rammekonventionen, pkt. 43, fremgår, at ikke ethvert etnisk, kulturelt, sprogligt eller religiøst særpræg nødvendigvis fører til dannelsen af et nationalt mindretal.

De romaer, der i dag bor i Danmark, har efter de foreliggende oplysninger ikke en historisk eller langvarig og sammenhængende tilknytning til Danmark, men udgøres

dels af indvandrere, dels af flygtninge. Romaerne udgør således efter den danske regerings opfattelse ikke et nationalt mindretal i Danmark.

Det kan oplyses, at der den 30. januar 2004 blev afholdt et møde mellem den danske roma-forening Romano og repræsentanter fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration samt Udenrigsministeriet. Formålet med mødet var at drøfte en henvendelse fra roma-foreningen vedrørende mulighederne for, at romaer i Danmark kan blive anerkendt som et nationalt mindretal i henhold til Europarådets rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal.

På mødet fik Romano lejlighed til at redegøre for foreningens synspunkter. Samtidig redegjorde ministerierepræsentanterne for den danske regerings opfattelse.

I det omfang foreningen Romano kan bidrage med andre væsentlige oplysninger om romaerne i Danmark, vil den danske regering naturligvis forholde sig til disse oplysninger.

Sammenfatning

Det er den danske regerings principielle opfattelse, at de folkeretlige forpligtelser, Danmark har påtaget sig i henhold til rammekonventionen, alene er knyttet til det tyske mindretal i Sønderjylland og ikke gælder i videre udtrækning.

Som det fremgår, har der siden Danmarks første rapport været drøftelser med både repræsentanter for Grønland og Færøerne samt for romaer i Danmark.

Det er på det foreliggende grundlag fortsat den danske regerings opfattelse, at det alene er det tyske mindretal i Sønderjylland, der i Danmark kan identificeres som et nationalt mindretal, og som derfor falder inden for rammekonventionens anvendelsesområde.

Ad den danske folkekirkes privilegerede stilling i relation til statsstøtte

Der kan henvises til det anførte nedenfor under afsnit II b ad artikel 4 og 8.

Ad spørgsmålet om registrering af navne i den danske folkekirke

Der kan henvises til det anførte nedenfor under afsnit II b ad artikel 11.

b. Angiv venligst for hver enkelt artikel, hvilke forholdsregler man har taget som reaktion på Ministerkomitéens anbefaling (se afsnit 2 i Ministerkomitéens resolution for det pågældende land) for på passende måde at tage højde for de forskellige bemærkninger i Den Rådgivende Komité's udtalelse. Oplys venligst om en eventuel ny udvikling i landet, som kan anses for relevant for den enkelte artikel i rammekonventionen, herunder afhjælpning og løsning af eventuelle vanskeligheder eller problemer, som måtte være opstået.

Nedenfor er Den Rådgivende Komité's bemærkninger anført i kursiv for hver af rammekonventionens artikler, hvorpå følger den danske regerings bemærkninger hertil.

Ad generelle bemærkninger

Spørgsmålet om øget kendskab til rammekonventionen i Danmark (punkt 8 i Den Rådgivende Komité's udtalelse)

Den Rådgivende Komité udtrykker nogen bekymring over, at kendskabet til rammekonventionen i Danmark synes at være ret begrænset. Komitéen finder derfor, at de danske myndigheder bør foretage sig noget mere i denne henseende.

Som det fremgår af Danmarks første rapport om Danmarks overholdelse af rammekonventionen, var der i Danmark allerede længe før Danmarks ratifikation af konventionen skabt løsninger, der lever op til principperne i konventionen, bl.a. med henblik på at sikre den effektive ligestilling mellem det tyske mindretal i Sønderjylland og personer, der tilhører flertallet. Rapporten indeholder en lang række oplysninger vedrørende sådanne foranstaltninger truffet på konkrete områder med henblik på at tilvejebringe denne ligestilling.

Danmark har derfor ikke haft behov for at gennemføre lovændringer eller i øvrigt iværksætte særlige foranstaltninger med henblik på at gennemføre rammekonventionens principper.

Kontaktudvalget for det Tyske Mindretal, der har til formål at drøfte indenrigspolitiske anliggender af interesse for mindretallet, har i sine årlige møder drøftet indholdet af rammekonventionen og Danmarks ratifikation heraf, og de danske myndigheder har også i øvrigt løbende drøftet de løsninger, der er skabt for at ligestille det tyske mindretal med flertallet i Sønderjylland, med Sekretariatet for Det Tyske Mindretal i København.

Det Danske Center for Menneskerettigheder udgav i forbindelse med rammekonventionens ikrafttræden for Danmarks vedkommende pjecen "Beskyttelse af nationale mindretal i Europa". Pjecen indeholder en introduktion til rammekonventionen og en gennemgang af konventionens indhold.

Det bemærkes endelig, at rammekonventionen – som det er tilfældet for alle konventioner, Danmark tiltræder – i forbindelse med Danmarks ratifikation er blevet offentliggjort i Lovtidende C, at rammekonventionen er elektronisk tilgængelig i Retsinformation, og at såvel konventionen som Danmarks første rapport er elektronisk tilgængelig på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside. Rapporten er endvidere tilgængelig på offentlige biblioteker mv., ligesom alle, der retter henvendelse og anmoder om rapporten om Danmarks overholdelse af rammekonventionen, får tilsendt rapporten vederlagsfrit.

Udenrigsministeriet har endvidere i august 2001 udsendt en pjece på dansk og tysk om Den europæiske sprogpagt om regionale sprog eller mindretalssprog til brug for det tyske mindretal og myndighederne i Sønderjylland. Pjecen indeholder bl.a. et generelt afsnit om beskyttelse af mindretalsrettigheder, hvor også rammekonventionen omtales. Udsendelsen af pjecen er sket i samarbejde med det tyske mindretal, og pjecen er sendt til alle offentlige biblioteker i Sønderjylland, til det tyske mindretals biblioteker, til de kommunale myndigheder i Sønderjyllands Amt samt til alle mindretallets institutioner, skoler mv. Der henvises til pjecen via et link på Udenrigsministeriets Menneskerettighedsenheds hjemmeside.

Den danske regering er opmærksom på det hensigtsmæssige i om muligt at udbrede kendskabet til rammekonventionen yderligere. Regeringen finder, at udbredelse af kendskabet navnlig bør målrettes de grupper, for hvem rammekonventionen har betydning.

I den sammenhæng kan det – som nævnt tidligere – oplyses, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet ved brev af 1. oktober 2003 har rettet henvendelse til samtlige kommunalbestyrelser i Sønderjyllands Amt, Sønderjyllands Amtsråd og Statsamtet Sønderjylland med en generel orientering/erindring om de særlige forhold, som offentlige myndigheder skal være opmærksomme på ved behandlingen af forhold, der vedrører det tyske mindretal, herunder om rammekonventionens betydning i forhold til det tyske mindretal.

Ad artikel 3

Forskellige spørgsmål om konventionens personelle anvendelsesområde

Den Rådgivende Komité finder, at de danske myndigheder bør undersøge spørgsmålet om konventionens anvendelse på færinger og grønlændere, herunder færinger og grønlændere bosat i Danmark, på personer af etnisk dansk oprindelse, der bor på Færøerne eller i Grønland, på personer, der tilhører det tyske mindretal, men som bor uden for Sønderjylland, samt på romaer i Danmark og andre grupper.

Der henvises indledningsvis til det ovenfor under afsnit II a anførte om rammekonventionens personelle anvendelsesområde, herunder det anførte om, at det er den danske regerings principielle opfattelse, at de folkeretlige forpligtelser, Danmark har påtaget sig i henhold til rammekonventionen, alene er knyttet til det tyske mindretal i Sønderjylland og ikke gælder i videre udstrækning.

Med afsæt heri skal den danske regering til de enkelte punkter anføre følgende:

Spørgsmålet om konventionens anvendelse på færinger og grønlændere (punkt 16-19 i Den Rådgivende Komités udtalelse)

Den Rådgivende Komité har særligt anført, at den omstændighed, at en persongruppe udgør et *oprindeligt folk* eller *et folk*, og derigennem er sikret anden form for beskyttelse, ikke i sig selv kan føre til udelukkelse fra beskyttelse som nationalt mindretal.

Den Rådgivende Komité har endvidere bemærket, at hovedparten af rammekonventionens bestemmelser gælder for hele statens territorium og ikke kun for den del af territoriet, som traditionelt har været beboet af mindretalsbefolkningen.

Som tidligere anført har Danmark ikke identificeret færinger og grønlændere som nationale mindretal i konventionens forstand.

Danmark ratificerede konventionen i 1997 med territorial gyldighed for Færøerne og Grønland. Ratifikationen skete efter forelæggelse for og med tilslutning fra de færøske og grønlandske hjemmestyremyndigheder i overensstemmelse med de under hjemmestyreordningerne gældende procedurer.

Det er ligeledes med hjemmestyernes tilslutning, at Danmark ved ratifikationen afgav erklæring om, at rammekonventionen i Danmark finder anvendelse på det tyske mindretal i Sønderjylland.

Der henvises til afsnit II a for så vidt angår en redegørelse for den efterfølgende korrespondance mellem den danske regering og hjemmestyremyndighederne.

Særligt med hensyn til personer født på Færøerne eller i Grønland, som vælger at bosætte sig i Danmark, bemærkes, at de ikke registreres som gruppe eller individer efter afstammingskriterier, men nyder beskyttelse såvel nationalt som ved de internationale instrumenter, der beskytter individets rettigheder og værner mod diskrimination. Der henvises til den under afsnit II a nævnte korrespondance mellem regeringen og de to hjemmestyre.

Den danske regering finder anledning til at understrege, at det ikke har været hensigten med den danske erklæring – som anført af Den Rådgivende Komité – *a priori* at udelukke nogle nationale mindretal i Danmark fra at være omfattet af konventionen. Danmark har i forbindelse med ratifikationen nøje overvejet, hvilke nationale mindretal der findes i Danmark, og har efter disse nøje overvejelser identificeret det tyske mindretal som det eneste nationale mindretal i Danmark.

Det er på den ovennævnte baggrund fortsat den danske regerings opfattelse, at rammekonventionen ikke finder anvendelse på færinger og grønlændere, uanset om de er bosat i hjemmestyreområderne, eller om de har bosat sig i Danmark.

Spørgsmålet om konventionens anvendelse på personer af etnisk dansk oprindelse, der bor i hjemmestyreområderne (punkt 20 i Den Rådgivende Komité's udtalelse)

Af rammekonventionens forhistorie fremgår, at konventionen sigter til mindretal skabt ved historiske omvæltninger i Europa. Det er kendetegnende for personer af etnisk dansk oprindelse, der er bosat eller bosætter sig, arbejder, stifter familie mv. i Grønland og på Færøerne, at der er tale om personer, der på ingen måde kan siges at have taget ophold i hjemmestyreområderne på grund af historiske omvæltninger.

Det er på den baggrund den danske regerings opfattelse, at personer af etnisk dansk oprindelse, der bor i hjemmestyreområderne, ikke kan identificeres som nationale mindretal i konventionens forstand.

Til komitéens udtalelse under punkt 20 skal i øvrigt bemærkes følgende:

Hjemmestyrene er undergivet den danske grundlov og de grundlæggende frihedsrettigheder, der følger heraf. Hjemmestyrene er endvidere undergivet de menneskerettighedskonventioner, som er ratificeret af Danmark og med hjemmestyernes tilslutning omfatter Grønland og Færøerne, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og FN-konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination.

Danskere, der bosætter sig på Færøerne eller i Grønland, er således beskyttet af de internationale instrumenter, der beskytter individets rettigheder og værner mod diskrimination.

Spørgsmålet om konventionens anvendelse på personer, der tilhører det tyske mindretal, men som bor uden for Sønderjylland (punkt 21 i Den Rådgivende Komités udtalelse)

Som tidligere anført har Danmark alene identificeret det tyske mindretal i Sønderjylland som et nationalt mindretal i konventionens forstand.

Som det fremgår af den første statsrapport om Danmarks overholdelse af rammekonventionen, udgøres mindretallet i Sønderjylland ifølge oplysninger fra det tyske mindretal af 15-20.000 personer. Det tyske mindretal bor hovedsagelig i Sønderjyllands Amt, hvor de i nogle af de 23 kommuner udgør fra 5 til 20 procent af befolkningen.

Det fremgår endvidere af Danmarks første rapport, at det tyske mindretal har oprettet børnehaver, grundskoler, fritidshjem, skolefritidsordninger, efterskole, gymnasium og biblioteker, alle beliggende i Sønderjyllands Amt, at det tyske mindretals avis, *Der Nordschleswiger*, har hovedredaktion i Aabenraa, Sønderjylland, og at det tyske mindretals hovedorganisation Bunddeutscher Nordschleswiger har hovedkontor i Aabenraa, Sønderjylland. Til kommunalvalgene i 2001 opnåede det tyske mindretals parti Slesvigsk Parti repræsentation i Sønderjyllands Amtsråd og i kommunalbestyrelserne i fem kommuner beliggende i amtet.

Det tyske mindretal manifesterer sig kun som et nationalt mindretal i Sønderjylland. Det bemærkes, at personer fra det tyske mindretal nyder samme rettigheder som alle andre danske statsborgere, uanset om de opholder sig i eller uden for Sønderjylland.

De løsninger, som medvirker til ligestillingen mellem det tyske mindretal og flertallet, udgøres dels af generelle ordninger, der gælder for alle i det danske samfund, dels af særordninger i form af positiv særbehandling af det tyske mindretal. De løsninger, der udgør positiv særbehandling afspejler – naturligvis – det tyske mindretals historiske tilknytning til Sønderjylland og den kendsgerning, at det tyske mindretal alene manifesterer sig som et nationalt mindretal i dette område. Enkelte af de løsninger, der udgør positiv særbehandling af det tyske mindretal, knytter sig særligt til det sønderjyske område. Som eksempler kan nævnes ansættelse af ligestillede sognepræster inden for folkekirken i de sønderjyske købstæder (første rapport side 18-19), visse bestemmelser, der regulerer kirkesproget (rapporten side 21), det tyske mindretals efterskole i Tinglev (rapporten side 40), og mindretallets biblioteksvæsen (rapporten side 23).

Som noget nyt i forhold til den første danske statsrapport kan det endvidere oplyses, at der er vedtaget en ændring af lov om social service, hvorved der er indført frit valg af dagtilbud over kommunegrænser (lovbekendtgørelse nr. 764 af 26. august 2003).

Som reglerne var tidligere, havde det tyske mindretal ikke en juridisk ret til at vælge et dagtilbud i en anden kommune. Såfremt forældre valgte – og fik adgang til – et dyrere dagtilbud i en anden kommune, betalte opholdkommunen imidlertid ekstraudgiften.

Med ovennævnte lovændring har det tyske mindretal pr. 1. januar 2004 fået ret til at vælge et dagtilbud i en anden kommune. Efter lovændringen vil det normalt være således, at såfremt der er en merudgift ved brug af dagtilbud over kommunegrænser,

afholdes denne af forældrene. For familier, der benytter dagtilbud knyttet til Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig over kommunegrænserne, sikres det imidlertid ved bekendtgørelse nr. 890 af 6. november 2003, at familierne stilles lige med forældre, der kan benytte et almindeligt dagtilbud i kommunen. Det betyder, at de tidligere gældende betalingsregler, hvor familien betalte takst efter opholdskommunens takster, og opholdskommunen betalte en eventuel difference ved brug af dagtilbud over kommunegrænser, fortsætter ved brug af dagtilbud over kommunegrænser, der er tilknyttet Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig.

Adgangen til med særlig stor offentlig medfinansiering at oprette børnehaver, grundskoler og fritidshjem, skolefritidsordninger samt gymnasium er generelle ordninger, som også kan benyttes af eventuelle personer tilknyttet det tyske mindretal i Sønderjylland, der bosætter sig i andre dele af landet.

Efter den danske regerings opfattelse er der således ikke behov for yderligere tiltag i forhold til eventuelle personer tilknyttet det tyske mindretal, der er bosat uden for Sønderjylland.

Spørgsmålet om konventionens anvendelse på romaer (sigøjnere) i Danmark (punkt 22-23 i Den Rådgivende Komités udtalelse)

Der henvises til det anførte vedrørende romaer under afsnit II a om rammekonventionens personelle anvendelsesområder.

Spørgsmålet om konventionens anvendelse på personer, der tilhører andre grupper, på baggrund af en gennemgang af konventionens enkelte artikler i samråd med vedkommende grupper (punkt 24 i Den Rådgivende Komités udtalelse)

Rammekonventionens bestemmelser finder anvendelse på nationale mindretal.

Danmark har som tidligere nævnt identificeret det tyske mindretal i Sønderjylland som det eneste nationale mindretal i Danmark.

Det er den danske regerings opfattelse, at en befolkningsgruppe enten kan identificeres som et nationalt mindretal eller ikke kan identificeres som et sådant. Den danske regering finder det således ikke i overensstemmelse med hverken konventionen eller almindelig forståelse af begrebet at betragte en bestemt befolkningsgruppe som et nationalt mindretal i relation til én bestemmelse i konventionen, men ikke i relation til en anden.

På den baggrund har den danske regering ikke fundet grundlag for at gennemgå konventionens enkelte artikler i samråd med andre grupper.

Ad artikel 4

Spørgsmålet om effektive retsmidler for personer, der er ofre for diskrimination (punkt 25 i Den Rådgivende Komités udtalelse)

Den Rådgivende Komité finder, at den danske regering bør undersøge lovgivningen med henblik på at sikre, at der er effektive retsmidler til rådighed for alle personer, der er genstand for diskrimination, både fra de offentlige myndigheder og privates side.

Generelt bemærkes, at Danmark har ratificeret FN's racediskriminationskonvention, FN's konvention om borgerlige og politiske rettigheder samt Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og at Danmarks overholdelse af disse konventioner overvåges af de til konventionerne knyttede kontrolorganer.

Det kan endvidere oplyses, at den danske straffelov indeholder en bestemmelse, hvorefter den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Hertil kommer, at der i Danmark gælder en særlig lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet.

Endelig kan den danske regering oplyse, at der som led i gennemførelsen i dansk ret af Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (2000/43/EF) er gennemført ny lovgivning, som indebærer en styrket beskyttelse mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Ved lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder (lov nr. 411 af 6. juni 2002), der blev vedtaget af Folketinget i juni 2002, er Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder etableret. I dette center indgår som én af to selvstændige enheder Institut for Menneskerettigheder.

Det fremgår af loven, at Institut for Menneskerettigheder bl.a. skal bidrage til at fremme ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling, indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.

Med loven gennemføres bestemmelsen i artikel 13 i direktivet om etnisk ligebehandling om oprettelse af et eller flere ligebehandlingsorganer. I den forbindelse blev Nævnet for Etnisk Ligestilling nedlagt, idet opgaver vedrørende fremme af ligebehandling nu varetages af Institut for Menneskerettigheder.

Lov om etnisk ligebehandling, der blev vedtaget af Folketinget i maj 2003 og bl.a. har til formål at gennemføre dele af EU-direktivet om etnisk ligebehandling, indeholder forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse og forbud mod represalier som følge af klage mv. over forskelsbehandling.

Beskyttelsen mod forskelsbehandling omfatter enhver, der forskelsbehandles på grund af race eller etnisk oprindelse, uanset om den pågældende person tilhører et nationalt mindretal.

Forbudet gælder for al offentlig og privat virksomhed, for så vidt angår social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedspleje, sociale goder, uddannelse samt

adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, herunder bolig. Forbudet gælder endvidere for medlemskab og deltagelse i visse organisationer. Loven indeholder endvidere bestemmelser om delt bevisbyrde i sager om forskelsbehandling og om adgang til godtgørelse for ikke-økonomisk skade, der supplerer den almindelige adgang i dansk ret til erstatning for et økonomisk tab.

Med loven tildeles Institut for Menneskerettigheder – som supplement til de forpligtelser, der følger af artikel 13 i EU-direktivet om etnisk ligebehandling – beføjelser til at behandle konkrete klager over forskelsbehandling inden for lovens anvendelsesområde og give udtryk for sin opfattelse af, om der er sket en overtrædelse af forbudet mod forskelsbehandling og forbudet mod repressalier.

Det kan i øvrigt oplyses, at alle spørgsmål om diskrimination kan indbringes for de danske domstole. Folketingets Ombudsmand kan tillige tage stilling til spørgsmål om offentlige myndigheders ligebehandling af alle personer uanset disse personers tilhørsforhold til Danmark.

Det er på den ovennævnte baggrund den danske regerings opfattelse, at dansk lovgivning sikrer effektive retsmidler for personer, der er ofre for diskrimination.

Ad artikel 6

Spørgsmålet om intolerante holdninger i det danske samfund, særligt med hensyn til diskrimination over for udlændinge og naturaliserede danskere på arbejdsmarkedet, boligområdet mv. (punkt 27 i Den Rådgivende Komités udtalelse)

Den Rådgivende Komité udtrykker bekymring over oplysninger om intolerante holdninger i det danske samfund. Komitéen finder derfor, at de danske myndigheder fortsat bør være på vagt i denne henseende og tage forholdsregler for at imødegå udbredelsen af intolerante holdninger.

Den danske regering har iværksat en række initiativer, der generelt har til formål at fremme den gensidige respekt og forståelse mellem alle personer uden hensyn til disse personers etniske identitet mv.

Den danske regering har således udarbejdet en handlingsplan til fremme af ligebehandling og mangfoldighed og til bekæmpelse af racisme. Handlingsplanen, der blev offentliggjort i november 2003, indeholder bl.a. forslag om en oplysningskampagne om mangfoldighed og ligebehandling, støtte til lokale arrangementer med fokus på mangfoldighed og en styrket dialog om demokrati, medborgerskab og mangfoldighed.

Dertil kommer, at den danske regering har ydet økonomisk støtte til projekter, der har haft til formål at fremme mangfoldighed, ligesom der kan henvises til de lovgivningsinitiativer, der er nævnt i bemærkninger til artikel 4.

Den danske regering finder i øvrigt anledning til at bemærke, at det fremgår af artikel 6 i rammekonventionen, at medlemsstaterne skal tilskynde til en atmosfære af tolerance og interkulturel dialog og tage effektive forholdsregler for at fremme den gensidige respekt og forståelse og samarbejde mellem alle personer, der bor på deres territorium,

uden hensyn til disse personers etniske, kulturelle, sproglige eller religiøse identitet, især inden for områderne uddannelse, kultur og medierne.

Artikel 6 har efter bestemmelsens ordlyd et ganske bredt anvendelsesområde, men skal imidlertid i overensstemmelse med almindelige traktatretlige fortolkningsprincipper fortolkes i lyset af konventionens generelle anvendelsesområde, der alene vedrører beskyttelse af nationale mindretal.

Det generelle spørgsmål om intolerante holdninger i staterne og spørgsmålet om diskrimination over for udlændinge mv., der ikke tilhører et nationalt mindretal, som rejst af den rådgivende komité ligger således efter den danske regerings opfattelse uden for konventionens anvendelsesområde.

Ad artikel 4 og 8

Spørgsmålet om den danske folkekirkes status (punkt 29 i Den Rådgivende Komités udtalelse)

Den Rådgivende Komité rejser spørgsmålet, om det forhold, at der kun gives statsstøtte til den danske folkekirke, under hensyn til, at der findes andre religioner i Danmark, er i overensstemmelse med princippet om lighed for loven og lige beskyttelse i henhold til love som garanteret i artikel 4 i rammekonventionen. Komitéen finder derfor, at dette spørgsmål kræver nærmere overvejelse.

Artikel 4 og 8 gælder efter bestemmelsernes ordlyd for personer, der tilhører nationale mindretal. Danmark har som tidligere nævnt i forbindelse med ratifikationen afgivet en erklæring om, at rammekonventionen finder anvendelse på det tyske mindretal i Sønderjylland. Artikel 4 og 8 har derfor kun relevans for dette mindretal. Som følge heraf falder det af Den Rådgivende Komité rejste generelle spørgsmål om statsstøtte til den danske folkekirke efter den danske regerings opfattelse uden for rammekonventionens anvendelsesområde.

For så vidt angår det tyske mindretal i Sønderjylland bemærkes, at det i Danmarks første rapport om overholdelsen af rammekonventionen er oplyst, at de fleste af de personer, som hører til dette mindretal, i trosmæssig henseende er evangelisk-lutherske. De er enten medlemmer af den danske folkekirke eller tilhører en af de tyske frimenigheder i Sønderjylland. Det er videre oplyst, at de nærmere regler om religionsfrihed i Danmark er indeholdt i grundlovens § 67, § 68 og § 70 og i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9.

Den danske regering finder i øvrigt ikke, at den danske folkekirkes status, jf. grundlovens § 4, strider mod rammekonventionens artikel 8, jf. artikel 4. Religionsfriheden er sikret i Danmark ved grundlovens § 67, hvorefter alle borgere har ret til at forene sig i trossamfund og dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog således at intet læres eller foretages, som strider imod sædeligheden eller den offentlige orden.

Hvad angår den økonomiske støtte, som staten yder folkekirken, bemærkes, at denne støtte for tiden udgør ca. 10,3 % af folkekirkens indtægter. Resten af indtægterne hidrører i hovedsagen fra den kirkeskat, der alene betales af medlemmerne af

folkekirken. Medens folkekirkemedlemmerne ikke kan fradrage kirkeskat i den skattepligtige indkomst, har medlemmer af trossamfund uden for folkekirken en sådan mulighed med hensyn til deres medlemsbidrag.

Det er på den ovennævnte baggrund den danske regerings opfattelse, at den danske folkekirkes særlige stilling ikke strider mod bestemmelserne i rammekonventionens artikel 4 og 8.

Ad artikel 9

Spørgsmålet om tysksprogede programmer (punkt 30 i Den Rådgivende Komités udtalelse)

Der henvises til Danmarks første rapport, hvoraf det bl.a. fremgår, at nationale mindretal på lige fod med alle andre har mulighed for at etablere egne radio- og tv-stationer. Det tyske mindretal er bekendt med denne mulighed, og Kulturministeriet i 2003 har formidlet kontakt mellem mindretallet og Mediesekretariatet – en statslig institution under Kulturministeriet, der overordnet administrerer den danske lovgivning om lokal radio- og fjernsynsvirksomhed.

Det kan i øvrigt oplyses, at det tyske mindretals avis, *Der Nordschleswiger*, siden begyndelsen af januar 2004 har udsendt tysksprogede nyhedsudsendelser to gange dagligt gennem den private regionale radiostation "Radio Mojn". Det tyske mindretal finansierer selv produktionen og køb af sendeflade til disse udsendelser, der er blevet vel modtaget af lytterne og af lokalradionævnet i Aabenraa.

Ad artikel 11

Spørgsmålet om registrering af navne (punkt 32 i Den Rådgivende Komités udtalelse)

Den Rådgivende Komité finder, at personer, der ikke tilhører folkekirken, ikke bør være forpligtet til at få deres børns navne registreret gennem folkekirken.

Rammekonventionens artikel 11 sikrer enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, ret til at bruge sit efternavn og fornavne på mindretalssproget og ret til officiel anerkendelse af dem i overensstemmelse med reglerne i deres lovgivningssystem.

Efter den danske regerings opfattelse vedrører bestemmelsen ikke spørgsmålet om, til hvilke registre navngivning skal finde sted. Gennem flere hundrede år har den grundlæggende civilregistrering i Danmark, bortset fra Sønderjylland, fundet sted ved anmeldelse til folkekirkens ministerialbøger. Dette gælder også navngivelse. Registreringen foretages af folkekirkens præster som en statslig opgave. Registreringen kan ske skriftligt og forudsætter således ikke, at den pågældende møder personligt op.

Efter indførelse af elektronisk registrering er der fastsat nye regler om udskrift af attester fra folkekirkens ministerialbøger, jf. Kirkeministeriets cirkulære af 13. december 2001, § 13, stk. 2, der er sålydende:

”§ 13. [...]

Stk. 2. Attester for medlemmer af folkekirken bærer som udgangspunkt teksten ”DEN DANSKE FOLKEKIRKE” i attestens øverste hjørne. Såfremt rekvirenten af attesten anmoder derom, skal denne tekst fjernes fra attesten inden udskrift. For personer, der ikke er medlemmer af folkekirken, bærer attester som udgangspunkt ikke teksten ”DEN DANSKE FOLKEKIRKE”. Såfremt rekvirenten anmoder herom, skal denne tekst dog indsættes på attesten inden udskrift.”

Den elektroniske registrering blev påbegyndt i slutningen af 2001 og er indført over hele landet ved udgangen af 2003. Herefter vil personer, der ikke er medlemmer af folkekirken, som udgangspunkt modtage attester, der ikke bærer teksten ”DEN DANSKE FOLKEKIRKE” i attestens venstre hjørne.

Særligt om Sønderjylland bemærkes, at navneregistrering i denne landsdel ikke foretages af folkekirkens præster, men af kommunale personregisterførere. Denne ordning blev indført i 1874, da de sønderjyske landsdele var under tysk administration. Ved genforeningen med Danmark i 1920 blev denne særlige ordning opretholdt. Et medlem af det tyske mindretal, der ikke tilhører folkekirken, er således ikke nødt til at henvende sig til en præst i Folkekirken med henblik på navneregistrering.

Spørgsmålet om tosproget skiltning (punkt 34 i Den Rådgivende Komité's udtalelse)

Den Rådgivende Komité er bestyrtet over og afviser den danske regerings opfattelse, som den er udtrykt på side 36 i den første danske statsrapport. Heraf fremgår, at ”skilte er mindre overskuelige og læsbare, når de gøres tosprogede. Hvis sådanne skilte rettes mod trafikanter, må de derfor antages at have en negativ indflydelse på færdselssikkerheden”.

Tosproget skiltning er ikke forbudt efter dansk lovgivning. Såfremt en amtskommune eller en kommune ønsker at opsætte et tosproget skilt, skal et sådant skilt godkendes af Vejdirektoratet.

Ifølge gældende danske regler for vejskiltning, anbefales det, at der er overensstemmelse mellem de stednavne, som anvendes på vejskilte, og de stednavne, som findes på trafikanternes kort, f.eks. Kort- og Matrikelstyrelsens færdselskort. Der kan henvises til Vejreglerne om vejvisning, hæfte 0: Generelt om vejvisning på almindelige veje, jf. § 5 i bekendtgørelse nr. 861 af 22. oktober 2003 om vejvisning på almindelige veje, jf. § 6, stk. 1, i lov om offentlige veje samt § 24, stk. 3, i lov om private fælles veje.

Dette princip er i overensstemmelse med den internationale FN-konvention om afmærkning, hvor følgende er anført: ”On signs G,1; G,4; G,5; G,6 and G,10 it is recommended to show place names in the language of the country, or the subdivision thereof, where the localities referred to are situated”. De omtalte skiltetyper er vejvisningstavler.

Baggrunden for anbefalingen i de danske og internationale regler er, at trafikanterne skal finde overensstemmelse mellem de vejvisningsinformationer, der er grundlaget for planlægningen af rejsen, og de vejvisningsinformationer, der findes på skiltene. På danske færdselskort anføres vejvisningsinformationer (f.eks. bynavne) på dansk, hvorfor bynavnene på vejvisningstavlerne også anføres på dansk.

Det er Vejdirektoratets opfattelse, at tosprogede skilte i visse tilfælde *kan* skabe usikkerhed og forvirring hos trafikanterne. Endvidere vil den ekstra information, som tosprogede navne indebærer, kunne resultere i reduceret læsbarhed og en uoverskuelighed, som i princippet kan medføre øget risiko for trafikuheld.

Det er imidlertid samtidig direktoratets opfattelse, at det i enkelte tilfælde i forbindelse med informations- og advarselstavler kan have en positiv effekt, herunder i relation til trafiksikkerheden, at anvende tosproget skiltning.

For så vidt angår informationstavler ved landets større broer, f.eks. Storebælt og Øresund, kan det oplyses, at disse tavler er tosprogede (dansk-engelsk) netop til gavn for færdselssikkerheden og fremkommeligheden.

Det betyder således, at der kan være tilfælde, hvor tosproget skiltning kan forhindre usikkerhed og forvirring hos trafikanterne, ligesom der kan være tilfælde, hvor det kan skabe usikkerhed og forvirring hos trafikanterne.

Det må derfor vurderes konkret i hvert enkelt tilfælde, om det vil være hensigtsmæssigt at skilte på mere end ét sprog.

For så vidt angår grænseoverskridende skiltning, dvs. hvor der skal vejvises til en by i et andet land end det land, hvor vejviseren opsættes, er det besluttet at anføre bynavnet med den stavemåde, som er angivet på internationale vejkort, og som anvendes i det land, hvori byen er beliggende.

Sønderjyllands Amtskommune har oplyst, at man således fremover vil skilte til de nærmeste byer syd for grænsen med den stavemåde, som officielt anvendes af den pågældende by, eksempelvis Niebüll i stedet for Nibøl.

Såfremt egentlig tosproget skiltning ønskes anvendt, kræver dette som nævnt godkendelse fra Vejdirektoratet i henhold til Fjern- og nærmålskataloget, som kan ses på www.vejregler.dk.

Der er så vidt vides ikke i nyere tid fremsat ønske over for Vejdirektoratet om godkendelse af tosproget vejskiltning. Vejdirektoratet har således ikke haft lejlighed til at tage konkret stilling til en sådan anmodning.

III. Specifikke spørgsmål til hver enkelt medlemsstat vedrørende rammekonventionen

Anfør venligst de oplysninger, som efterspørges i de specifikke spørgsmål, der er fremlagt separat af Den Rådgivende Komité som et led i den fortsatte dialog med Den Rådgivende Komité.

1) Oplys venligst om administrative reformer under overvejelse, som kan have indvirkning på det tyske mindretal.

Regeringen nedsatte den 1. oktober 2002 en strukturkommission, der fik til opgave at tilvejebringe en teknisk og faglig analyse af, om det eksisterende system lever op til vor tids krav til et moderne velfærdssamfund. Analysen skulle kunne udgøre et

beslutningsgrundlag for ændringer i rammerne for løsningen af den offentlige sektors opgaver. Sigtet var således af generel samfundsmæssig karakter.

Kommissionen blev anmodet om at vurdere fordele og ulemper ved alternative modeller for indretninger af den offentlige sektor. I vurderingen af fordele og ulemper ved forskellige indretninger af den offentlige sektor var det i kommissoriet fastlagt, at kriterierne effektivitet og bæredygtighed, demokratisk kontrol, borgerinddragelse og dialogen mellem borgere og politikere, kvalitet i opgaveløsningen, nærhed til borgerne, borgernes retssikkerhed og valgmuligheder, klarhed i ansvarsfordelingen, og sammenhæng mellem kompetence og økonomisk ansvar skulle inddrages og afvejes i forhold til hinanden. Herudover valgte kommissionen at tilføje kriterierne enkelhed og styrbarhed.

Den 9. januar 2004 afgav kommissionen sin betænkning. Der vedlægges et eksemplar af sammenfatningen.

Af den offentliggjorte betænkning fremgår det, at kommissionen samlet set vurderer, at der er behov for en reform af den offentlige sektors struktur. Svaghederne i den nuværende struktur knytter sig dels til størrelsen af kommuner og amter, dels til opgavefordelingen mellem stat, amtskommuner og kommuner. Samtidig vurderer kommissionen, at den offentlige sektor – som den er indrettet i dag – ikke i tilstrækkeligt omfang vil være i stand til at håndtere fremtidens udfordringer. Kommissionen anbefaler på den baggrund, at en kommende reform omfatter både inddelingsændringer, så mindstestørrelsen for forvaltningsenhederne både på lokalt og regionalt niveau øges væsentligt i forhold til i dag, og opgaveflytninger mellem stat, amter og kommuner, så sammenhængende opgaver i højere grad samles i et forvaltningsled.

Særligt for så vidt angår det tyske mindretal kan det oplyses, at det af kommissionens betænkning fremgår, at en sammenlægning af flere kommuner henholdsvis amter i enkelte tilfælde kan føre til, at visse særlige grupper vil få vanskeligere ved at bevare deres politiske repræsentation og indflydelse i kommunalbestyrelsen og/eller i amtsrådet.

Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor en kommune på en ø lægges sammen med en – ofte større – kommune på fastlandet, eller omkring den tyske grænse, hvor det tyske mindretal vil kunne få vanskeligere ved at opnå valg.

Det er kommissionens vurdering, at det inden for rammerne af den kommunale styrelseslov vil være muligt at tilgodese disse særlige hensyn. Kommunalbestyrelsen kan således efter § 17, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg. Ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer kan udpeges til sådanne udvalg.

Oprettelse af ovennævnte udvalg giver således mulighed for at sikre mindretal en fortsat politisk platform i de tilfælde, hvor disse efter en ændring i den nuværende kommunale og amtslige inddeling ikke opnår repræsentation.

Strukturkommissionens betænkning, herunder det anførte vedrørende det tyske mindretal, danner grundlag for den videre politiske debat om, hvordan fremtidens kommunale struktur skal indrettes.

Den danske regering er helt opmærksom på og anerkender det tyske mindretals interesser i forbindelse med en kommende strukturreform. Dette har regeringen senest bekræftet over for mindretallet ved mødet i Kontaktudvalget for Det Tyske Mindretal den 1. marts 2004. På mødet blev det således af indenrigs- og sundhedsministeren og en række af de i Folketinget repræsenterede partier tilkendegivet, at man er opmærksom på, hvilke afledte virkninger en strukturreform vil have for det tyske mindretal. Der blev ligeledes givet et fælles politisk tilsagn om at søge at afbøde sådanne følger, således at mindretallet kan bevare sin kulturelle og politiske indflydelse i landsdelen. De danske myndigheder er i løbende dialog med det tyske mindretal herom med henblik på at finde en løsning, der vil være tilfredsstillende for begge parter.

2) Oplys venligst om det arbejde, der udføres, og de spørgsmål der behandles af Kontaktudvalget (vedrørende det tyske mindretal) og Det Tyske Mindretals Sekretariat i København.

Der har siden maj 1999, da Danmark afgav sin første rapport til Europarådet i henhold til rammekonventionen, været afholdt 5 møder i Kontaktudvalget for Det Tyske Mindretal. Møderne er blevet afholdt den 30. marts 2000, den 30. marts 2001, den 11. marts 2002, den 31. marts 2003 og den 1. marts 2004.

Dagsordenen for møderne i Kontaktudvalget fastlægges traditionelt i samarbejde med Det Tyske Mindretals Sekretariat i København og tager udgangspunkt i det tyske mindretals forslag til emner, som ønskes drøftet.

På møderne aflægger formanden for Bund deutscher Nordschleswiger hvert år beretning for det foregående års forløb set med det tyske mindretals øjne, ligesom mindretallet sædvanligvis orienterer om det tyske mindretals skolevæsen. I forlængelse af de to beretninger drøftes eventuelle konkrete spørgsmål eller problemstillinger, som rejses. De emner, der hidtil er blevet drøftet, har f.eks. drejet sig om festligholdelsen af 50-års-jubilæet i marts 2005 for København-Bonn-erklæringerne, spørgsmålet om det tyske mindretals ønske om en særlig mindretalsartikel i en kommende europæisk forfatning, afholdelse af en mindretalskonference, de økonomiske vilkår i regionen Sønderjylland samt betydningen for de tyske mindretalsskoler af ændringer i tilskudssystemet for friskoler og private grundskoler.

Herudover er der på de pågældende møder blevet drøftet en række emner af aktuel karakter i øvrigt. Både i 2001, 2002 og 2003 var forskellige spørgsmål vedrørende den europæiske sprogpagt på dagsordenen. Endvidere har proceduren for afrapportering i henhold til rammekonventionen været drøftet. Yderligere har man på møderne bl.a. drøftet tilskuddene til det tyske mindretals kulturelle arbejde.

I 2002 blev der efter anmodning fra det tyske mindretal redegjort for ændringer i dansk udlændingelovgivning og de pågældende ændringers mulige betydning for det tyske mindretal.

På mødet i 2003 gav formanden for Kontaktudvalget en orientering om arbejdet med en kommende kommunal- og amtskommunal strukturændring. Endvidere var en lovændring på det sociale område på dagsordenen, idet denne kunne have nogle utilsigtede konsekvenser for det tyske mindretal. Problemstillingen blev dog løst til mindretallets tilfredshed inden mødet. Endelig drøftedes en problemstilling, der var opstået for det tyske mindretals avis, *Der Nordschleswiger*, idet nogle tekniske regler vedrørende Post Danmarks prissætning for distribution af visse avistillæg indebar en utilsigtet høj distributionspris for mindretallets avis. Problemet blev løst i forlængelse af mødet.

På mødet i 2004 var hovedtemaet den kommende strukturreform og de mulige følger for det tyske mindretal.

For så vidt angår Det Tyske Mindretals Sekretariat i København kan det oplyses, at sekretariatet årligt modtager et tilskud fra den danske stat på ca. 600.000 kr. (2004-beløb) til driften af sekretariatet. Sekretariatet ledes af chefredaktøren for det tyske mindretals avis *Der Nordschleswiger*, Siegfried Matlok, som bistås af en sekretær.

Lederen af sekretariatet er medlem af Kontaktudvalget for Det Tyske Mindretal, men herudover varetager sekretariatet en lang række andre opgaver i den daglige kontakt mellem det tyske mindretal og regering, Folketing og centraladministration. Gennem regelmæssig kontakt til og møder med såvel folketingsmedlemmer som centraladministration sikrer Det Tyske Mindretals Sekretariat i København således, at mindretallets spørgsmål, anmodninger, problemstillinger mv. bringes videre til de rette personer og myndigheder, således at der så vidt muligt – og så smidigt som muligt – kan findes en løsning på eventuelle problemer, der måtte opstå i årets løb.

Sekretariatet fungerer således i dagligdagen som et effektivt bindeled mellem det tyske mindretal og regering, Folketing og centraladministration i København.

3) *Oplys venligst, hvilke forhold vedrørende det tyske mindretal i Danmark der er under overvejelse i Regionalrådet nedsat i forbindelse med aftalen om etablering af Region Sønderjylland-Schleswig (1997).*

Sønderjyllands Amtskommune, Regionskontor Sønderjylland-Schleswig, har oplyst, at det tyske mindretal – ligesom flertalsbefolkningen – er med til at forme Region Sønderjylland-Schleswig. Mindretallet anses for at være en vigtig del af det dansk-tyske samarbejde på grund af deres tradition for det grænseoverskridende arbejde, deres kontakter til den modsatte side af grænsen og ikke mindst deres sprogkundskaber, som er et værdifuldt grundlag for det grænseoverskridende samarbejde.

Det tyske mindretal er repræsenteret i Regionalrådet for Region Sønderjylland-Schleswig ved formanden for Bund deutscher Nordschleswiger Hans Heinrich Hansen og ved Slesvigsk Partis amtsrådsmedlem Hinrich Jürgensen. Mindretallet er endvidere repræsenteret i faggruppen Sprog og Ligestilling og er ydermere repræsenteret ved en observatør i Miljøudvalget.

Hovedemnerne for drøftelserne i Region Sønderjylland-Schleswig har i de senere år bl.a. været: Udbygning af det grænseoverskridende arbejdsmarked, markedsføring af regionen som erhvervsområde, intensivning af universitetssamarbejdet, udbygning af

samarbejdet på uddannelses- og sundhedsområdet, trafiksamarbejde (primært den offentlige trafik), kultursamarbejde (især for børn og unge) og miljø-samarbejde.

Der er i regi af Region Sønderjylland-Schleswig iværksat en række projekter, som mindretallet er særligt involveret i. Mindretallet fungerer således som samarbejdspartnere i en årlig ungdomslederkonference, der foregår mellem ungdomsledere på den tyske og den danske side af grænsen. Mindretallet er endvidere involveret, herunder ved at yde økonomisk støtte, i det dansk-tyske børneteater, der i 2003 blev gennemført for anden gang. Endvidere er det tyske mindretal medarrangør af et ungdomsforum for unge på begge sider af den dansk-tyske grænse, ligesom der er iværksat et fast tilbagevendende skoleidrætsstævne, hvor mindretallet deltager.

Endelig kan det nævnes, at spørgsmålet om tosproget vejskiltning for et par år siden var under drøftelse i Regionalrådet.

I relation til det grænseoverskridende samarbejde finder den danske regering i øvrigt anledning til at oplyse, at der fra Kulturministeriets provinspulje gives et tilskud på 250.000 kr. til første fase i projektet ”Industrimuseum Slesvig”, som skal belyse den industrihistoriske kulturarv gennem 400 år mellem Ejderen i syd og Kongeåen i nord. Projektet er et samarbejde mellem museer mv. på tværs af grænsen. Igennem de enkelte faser etableres en rute, der sammenbinder de enkelte ”stationer” (museer, seværdigheder, udstillinger mv.), som fortæller industriens historie i området. Der udgives en dansk/tysk-sproget guide, og der opsættes fælles skiltning ved de industrihistoriske anlæg på ruten.

4) Oplys venligst, hvilke planer man har vedrørende indsamling af data om etniske tilhørsforhold, religion eller sprog ved folketælling eller på anden måde.

Der henvises til den første danske statsrapport side 13 vedrørende Danmarks Statistik.

Det fremgår heraf bl.a., at Danmarks Statistiks statistiske oplysninger om samfundsforhold næsten udelukkende er baseret på de oplysninger, der opbevares i det administrative register, Det Centrale Personregister. De statistiske oplysninger omfatter ajourførte oplysninger om alder, køn, ægtestand, statsborgerskab, fødested, nuværende bopæl og familiemæssige forhold. Endvidere indeholder registret løbende oplysninger om fødsler, dødsfald, flytning inden for landets grænser, indvandring og udvandring.

Registret indeholder ingen oplysninger om etniske grupper, religion eller sprog, som kunne anvendes til statistik om andre mindretal end fremmede statsborgere og personer, der er født uden for Danmark. Registret indeholder dog oplysninger om, hvorvidt en person er medlem af folkekirken, af en valgmenighed eller om den pågældende står uden for folkekirken. Disse oplysninger registreres med henblik på opkrævning af kirkeskat. Eventuelle andre religiøse tilhørsforhold registreres ikke.

Den danske persondatalov, der bl.a. gennemfører EF-direktiv 95/46/EF – det såkaldte databeskyttelsesdirektiv – gælder for behandling af personoplysninger, som helt eller delvist foretages elektronisk, og for ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Persondataloven gælder både for behandlinger, som foretages af offentlige myndigheder, og for behandlinger, som foretages af private virksomheder, foreninger og lignende.

Efter persondataloven gælder der et generelt krav om, at behandling af personoplysninger – herunder indsamling af oplysninger – skal ske i overensstemmelse med ”god databehandlingskik”.

Dette indebærer bl.a., at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivet og sagligt formål, og at oplysningerne ikke senere må bruges til andre formål, der er uforenelige hermed. Der må ikke indsamles flere oplysninger, end formålet tilsiger, og den dataansvarlige skal sikre sig, at oplysningerne ikke er urigtige eller vildledende. Endvidere skal de indsamlede oplysninger slettes eller anonymiseres, når det ikke længere er nødvendigt for den dataansvarlige at være i besiddelse af oplysningerne i en form, der gør det muligt at identificere enkeltpersoner.

Behandling – herunder indsamling – af oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold samt helbredsmæssige og seksuelle forhold, er særligt reguleret i persondatalovens § 7.

Udgangspunktet er, at sådanne oplysninger ikke må behandles – herunder indsamles.

Dette gælder dog ikke, såfremt den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til behandlingen, eller hvis behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller andre personers vitale interesser, og den registrerede ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give sit samtykke. Endvidere gælder det ikke, hvis de pågældende oplysninger er offentliggjort af den registrerede, eller hvis behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares.

Herudover kan almennyttige organisationer mv., hvis sigte er af politisk, filosofisk, religiøs eller faglig art, behandle ovennævnte personfølsomme oplysninger, der vedrører organisationens medlemmer og andre personer, der på grund af organisationens formål er i regelmæssig kontakt med denne. Det er dog en forudsætning, at behandlingen af oplysningerne ligger inden for rammerne af organisationens virksomhed.

Behandling af ovennævnte personfølsomme oplysninger kan også ske, hvis det er nødvendigt af hensyn til en offentlig myndigheds varetagelse af opgaver på det strafferetlige område.

Ved ”personoplysninger” forstås enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person. Behandling af oplysninger, som er gjort anonyme på en sådan måde, at den registrerede ikke kan identificeres, er ikke omfattet af loven. Persondataloven omfatter således ikke behandling – herunder indsamling – af oplysninger om etniske grupper, religion eller sprog, som ikke kan henføres til en bestemt fysisk person.

En eventuel indsamling af oplysninger om etniske grupper, religion eller sprog, der ikke kan henføres til enkeltpersoner, vurderes imidlertid at ville være forbundet med en betydelig usikkerhed – dels med hensyn til om hele den ønskede population er blevet

undersøgt, dels med hensyn til spørgsmålet om at sikre, at data vedrørende én person ikke figurerer flere gange, og endelig med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt de modtagne data individuelt set er valide.

Da Det Centrale Personregister generelt indeholder de oplysninger, som de danske myndigheder har brug for, er der ikke i almindelighed behov for folketællinger i Danmark. Den danske regering har ingen planer om at iværksætte folketællinger med henblik på at indsamle oplysninger om etniske grupper, religion eller sprog.

5) *Oplys venligst om den seneste udvikling med hensyn til forbedring af lovgivningen mod diskrimination i Danmark.*

Det er som anført tidligere den danske regerings principielle opfattelse, at de folkeretlige forpligtelser, Danmark har påtaget sig i henhold til rammekonventionen, alene er knyttet til nationale mindretal i Danmark og ikke gælder i videre udstrækning.

Det er på den baggrund tillige den danske regerings opfattelse, at overvågningen af Danmarks overholdelse af sine forpligtelser efter rammekonventionen bør koncentrere sig om forholdet til det tyske mindretal.

Til spørgsmålet kan det generelt oplyses, at dansk lovgivning gælder for alle uanset national oprindelse, race, etnicitet osv. Dansk lovgivning diskriminerer således ikke mellem forskellige persongrupper, f.eks. danskere, medlemmer af det tyske mindretal, tyrkere, pakistanere, romaer, somaliere mv.

Lovgivningsmæssigt har mere specifikke forbud mod diskrimination bl.a. fundet udtryk i lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race mv. og straffelovens § 266 b om forbud mod diskrimination på grund af en persons race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering. Der henvises til side 27 i Danmarks første statsrapport. Der er ikke sket ændringer i forhold til det i rapporten anførte.

Lov om etnisk ligebehandling (lov nr. 374 af 28. maj 2003) indeholder forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse på en række samfundsområder uden for arbejdsmarkedet. Loven indeholder endvidere et forbud mod repressalier som følge af klage mv. over forskelsbehandling.

Beskyttelsen mod forskelsbehandling omfatter enhver, der forskelsbehandles på grund af race eller etnisk oprindelse, uanset om den pågældende person tilhører et nationalt mindretal.

Med loven tildeles Institut for Menneskerettigheder beføjelser til at behandle konkrete klager over forskelsbehandling inden for lovens anvendelsesområde og give udtryk for sin opfattelse af, om der er sket en overtrædelse af forbudet mod forskelsbehandling og forbudet mod repressalier.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til artikel 4.

6) *Oplys venligst om den nye udlændingelov, og specielt om bestemmelser, der har indvirkning på familielivet, med henblik på eventuelle forhold, der kan være relevante i henhold til artikel 6 eller andre bestemmelser i rammekonventionen.*

Det er som tidligere anført den danske regerings principielle opfattelse, at de folkeretlige forpligtelser, Danmark har påtaget sig i henhold til rammekonventionen, alene er knyttet til nationale mindretal i Danmark og ikke gælder i videre udstrækning.

Det er på den baggrund tillige den danske regerings opfattelse, at overvågningen af Danmarks overholdelse af sine forpligtelser efter rammekonventionen bør koncentrere sig om forholdet til det tyske mindretal.

Til spørgsmålet kan det oplyses, at Folketinget den 31. maj 2002 vedtog regeringens lovforslag nr. L 152 af 28. februar 2002, der bl.a. indebar en række stramninger på familiesammenføringsområdet, således at ægtefællesammenføring i alle tilfælde nu kun gives efter en konkret og individuel vurdering på grundlag af de betingelser, som opstilles herfor i loven. Lovforslaget trådte i kraft den 1. juli 2002 som lov nr. 365 af 6. juni 2002.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget stilles der – med de modifikationer, der følger af Danmarks internationale forpligtelser – de samme krav over for herboende personer med dansk indfødsret, som der stilles i forhold til herboende udlændinge. Dette gælder også for personer tilhørende det tyske mindretal, der normalt er danske statsborgere.

Som eksempel herpå nævnes i bemærkningerne ændringerne i det såkaldte tilknytningskrav, hvorefter der siden sommeren 2002 i alle sager alene har kunnet gives tilladelse til ægtefællesammenføring, når ægtefællernes samlede tilknytning til Danmark er større end ægtefællernes samlede tilknytning til et andet land. Dette gælder for både herboende udlændinge og herboende personer med dansk indfødsret – herunder personer tilhørende det tyske mindretal, uanset om de har dansk indfødsret eller ej. Det bemærkes herved, at der i hver enkelt sag skal foretages en individuel vurdering af ægtefællernes samlede tilknytning til Danmark over for ægtefællernes samlede tilknytning til et andet land.

Ved afvejningen af, om tilknytningskravet kan anses for opfyldt, skal udlændingemyndighederne bl.a. lægge vægt på varigheden og karakteren af ægtefællernes eller samlevernes ophold i de respektive lande, herunder i hvilket land parterne har haft deres opvækst og skolegang, og hvorvidt parterne har haft langvarige eller hyppige ophold i hinandens respektive hjemlande.

Formålet med ændringen af tilknytningskravet er at sikre det bedst mulige udgangspunkt for en vellykket integration af det familiemedlem, der ønskes familiesammenført til Danmark.

Personer med en stærk og varig tilknytning til Danmark, f.eks. fordi de – som det tyske mindretal i Sønderjylland – har boet i Danmark hele deres liv, vil derfor i almindelighed kunne opfylde tilknytningskravet.

Betingelsen om størst tilknytning til Danmark i forbindelse med familiesammenføring med en udenlandsk ægtefælle er siden stramningerne i sommeren 2002 blevet lempet for personer, der har en stærk og varig tilknytning til Danmark.

Folketinget vedtog således i december 2003 – som lov nr. 1204 af 27. december 2003 – regeringens lovforslag nr. L 6 af 8. oktober 2003, som bl.a. indeholder en lempelse af tilknytningskravet.

Lempelsen indebærer, at tilknytningskravet fremover ikke skal kræves opfyldt i tilfælde, hvor den person, der ønsker at få en ægtefælle eller fast samlever til Danmark, har haft dansk indfødsret i 28 år.

Personer, der ikke har haft dansk indfødsret i 28 år, men er født og opvokset her i landet eller er kommet hertil som mindre børn og har haft deres opvækst her i landet, og har opholdt sig lovligt her i landet i 28 år, skal ved udlændingemyndighedernes administration af reglerne stilles på samme måde som personer, der har haft dansk indfødsret i 28 år. De pågældende – herunder eventuelt personer, der tilhører det tyske mindretal i Sønderjylland – vil derfor ligesom personer med 28 års dansk indfødsret blive fritaget for tilknytningskravet.

7) *Oplys venligst om den seneste politik og praksis vedrørende skolegang for romaer i Danmark.*

Det er som anført tidligere den danske regerings principielle opfattelse, at de folkeretlige forpligtelser, Danmark har påtaget sig i henhold til rammekonventionen, alene er knyttet til nationale mindretal i Danmark og ikke gælder i videre udstrækning.

Det er på den baggrund tillige den danske regerings opfattelse, at overvågningen af Danmarks overholdelse af sine forpligtelser efter rammekonventionen bør koncentrere sig om forholdet til det tyske mindretal.

Til spørgsmålet kan det imidlertid oplyses, at romaer i det danske uddannelsessystem som udgangspunkt behandles på lige fod med andre skolebørn.

I praksis har visse kommuner, hvor antallet af romaer er betragteligt, dog intensiveret de initiativer, der normalt er rettet mod elever med indvandrerbaggrund. Det drejer sig om etablering af særlige modtage-klasser for tosprogede elever og øget vægt på danskundervisning.

Siden den 1. august 2003 er det kun herboende børn, som har statsborgerskab i et andet EU- eller EØS-land, og som deltager i undervisning i danske skoler, der er omfattet af kommunernes forpligtelse til at tilbyde modersmålsundervisning i det officielle sprog i det land, barnet kommer fra, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 618 af 22. juli 2002.

Det er derfor ikke længere en forpligtelse for kommunerne at tilbyde modersmålsundervisning til Roma børn. Det er dog muligt for kommunerne på frivillig basis at tilbyde modersmålsundervisning. Erfaringer har vist, at selv om sprogundervisning i romani har været tilbudt til Roma børn i f.eks. Helsingør Kommune, har der på grund af manglende tilslutning ikke været oprettet undervisningshold i romani. Antallet af forskellige romani dialekter har vist sig at være så stort, at de pågældende børn ikke har kunnet undervises sammen. Derfor tilbyder Helsingør Kommune ikke mere frivillig undervisning i romani.

Roma børn, der bor i Danmark, tilbydes i lighed med andre tosprogede børn støtte til undervisning i dansk som andet sprog, hvis de har behov for det.

Inden for voksenuddannelse er situationen for romaer ligeledes den samme som for personer med anden etnisk baggrund. Der iværksættes særlige projekter rettet mod særlige målgrupper. I Helsingør kommune er der f.eks. iværksat et fælles projekt mellem EU og kommunen om kompetenceudvikling specielt for romaer.

Bilagsfortegnelse:

Der henvises til de bilag, som var vedlagt Danmarks første rapport. Som supplement vedlægges følgende:

1. Indenrigs- og Sundhedsministeriets brev af 1. oktober 2003 til samtlige kommunalbestyrelser i Sønderjyllands Amt, Sønderjyllands Amtsråd og Statsamtet Sønderjylland
2. Udenrigsministeriets pjecce om den europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog (dansk og tysk version)
3. Uddrag af lov om social service (lovbekendtgørelse nr. 764 af 26. august 2003)
4. Uddrag af bekendtgørelse nr. 890 af 6. november 2003 om kommunens tilskud til brug for dagtilbud til børn, forældrenes egenbetaling og fripladstilskud m.v.
5. Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. (lov nr. 459 af 12. juni 1996)
6. Lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder (lov nr. 411 af 6. juni 2002)
7. Lov om etnisk ligebehandling (lov nr. 374 af 28. maj 2003)
8. Handlingsplan til fremme af ligebehandling og mangfoldighed og til bekæmpelse af racisme (offentliggjort af regeringen i november 2003)
9. Kirkeministeriets cirkulære af 13. december 2001 om folkekirkens ministerialbog (DNK)
10. Vejregler om vejvisning, hæfte 0: Generelt om vejvisning på almindelige veje
11. Uddrag af bekendtgørelse nr. 861 af 22. oktober 2003 om vejvisning på almindelige veje
12. Uddrag af lov om offentlige veje (lovbekendtgørelse nr. 671 af 19. august 1999)
13. Uddrag af lov om private fællesveje (lovbekendtgørelse nr. 670 af 19. august 1999)
14. Strukturkommissionens betænkning, sammenfatning, 2004 + engelsk oversættelse
15. Lov om behandling af personoplysninger (persondataloven) (lov nr. 429 af 31. maj 2000 som ændret ved lov nr. 280 af 25. april 2001)
16. Forslag til lov om ændring af udlændingeloven og ægteskabsloven med flere love (Afskaffelse af de facto-flygtningebegrebet, effektivisering af asylsagsbehandlingen, skærpede betingelser for meddelelse af tidsubegrænset opholdstilladelse og stramning af betingelserne for familiesammenføring m.v.) (lovforslag nr. L 152 fremsat den 28. februar 2002) + engelsk oversættelse

17. Lov om ændring af udlændingeloven og ægteskabsloven med flere love (Afskaffelse af de facto-flygtningebegrebet, effektivisering af asylsagsbehandlingen, skærpede betingelser for meddelelse af tidsubegrænset opholdstilladelse og stramning af betingelserne for familiesammenføring m.v.) (lov nr. 365 af 6. juni 2002)
18. Forslag til lov om ændring af udlændingeloven (Ændring af reglerne om tilknytningskrav ved ægtefællesammenføring og styrket indsats mod ægteskaber, der indgås mod eget ønske) (lovforslag nr. L 6 fremsat den 8. oktober 2003) + engelsk notat herom
19. Lov om ændring af udlændingeloven (Ændring af reglerne om tilknytningskrav ved ægtefællesammenføring og styrket indsats mod ægteskaber, der indgås mod eget ønske) (lov nr. 1204 af 27. december 2003)
20. Bekendtgørelse nr. 618 af 22. juli 2002 om folkeskolens modersmålsundervisning af børn fra medlemsstater i Den Europæiske Union, fra lande, som er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, samt fra Færøerne og Grønland